

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 144/07-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. októbra 2007 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Juraja Horvátha o sťažnosti MUDr. I. P., V., zastúpenej advokátom JUDr. J. V., V., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 takto

r o z h o d o l :

Základné právo MUDr. I. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2007 doručená sťažnosť MUDr. I. P., V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. J. V., V., v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Veľký Krtíš v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 226/95 a postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005.

Sťažovateľka uviedla, že žalobou zo 4. mája 1995 podanou Okresnému súdu Veľký Krtíš sa Stavebná firma B., s. r. o., V. (ďalej len „žalobca“), domáhala zaplatenia sumy 76 817 Sk s príslušenstvom z dôvodu nedoplatku za vykonané práce podľa zmluvy o dielo. Sťažovateľka si v tomto konaní uplatnila vzájomným návrhom nárok na zaplatenie sumy 377 500 Sk s príslušenstvom. Okresný súd Veľký Krtíš konal vo veci do 29. apríla 2005, keď bola vec postúpená okresnému súdu.

Podľa názoru sťažovateľky *„Okresný súd vo Veľkom Krtíši ako aj Okresný súd v Lučenci nekonal a nekoná priebežne a vo veci vznikajú značné priesťahy, ktoré sú spôsobené výlučne tým, že v priebehu jedenástich rokov ako trvá celé súdne konanie Okresný súd vo Veľkom Krtíši ako aj Okresný súd v Lučenci nedokáže rozhodnúť vo veci samej“*.

Sťažovateľka preto žiadala, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1.) Základné právo MUDr. I. P., bytom V., na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu vo Veľkom Krtíši v konaní pod sp. zn. 6 C 226/95 a postupom Okresného súdu v Lučenci pod sp. zn. 17 C 82/2005 porušené bolo.

2.) Okresnému súdu v Lučenci sa prikazuje aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 konal bez zbytočných priesťahov.

3.) MUDr. I. P. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk, ktoré mu je povinný Okresný súd vo Veľkom Krtíši a Okresný súd v Lučenci povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4.) Okresný súd vo Veľkom Krtíši a Okresný súd v Lučenci je povinný nahradiť MUDr. I. P. trovy právneho zastúpenia vo výške 7.247,- Sk na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. J. V. so sídlom V. do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 144/07-12 z 21. júna 2007 ju prijal na ďalšie konanie v časti, v ktorej sťažovateľka namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 a vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť. Právny zástupca sťažovateľky a predseda okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania, a preto ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda okresného súdu sa vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr 1517/07 z 9. augusta 2007, v ktorom s poukazom na prehľad úkonov, ktorý je súčasťou pripojeného vyjadrenia zákonnej sudkyne, uviedol:

„Mám za to, že jednotlivé úkony boli vykonávané vecne, v primeraných časových lehotách. Z uvedeného dôvodu žiadal sťažnosť menovanej odmietnuť.“

Zákonná sudkyňa v prehľade úkonov okresného súdu uviedla:

«Vec napadla na Okresný súd Lučenec dňa 05. 05. 2005 sudkyňi JUDr. A. G. po vylúčení všetkých sudcov Okresného súdu Veľký Krtíš.

JUDr. A. G. vec predložila dňa 09. 05. 2007 predsedovi súdu Mgr. J. Ď., lebo sa cítila zaujatá.

Dňa 09. 05. 2005 vec napadla JUDr. M. C. a tá ju dňa 11. 05. 2005 predložila predsedovi súdu z dôvodu zaujatosti.

Dňa 12. 05. 2005 vec napadla JUDr. E. T., ktorá dňa 18. 05. 2005 oznámila predsedovi súdu, že je zaujatá.

Dňa 19. 05. 2005 sa zákonným sudcom stal JUDr. J. S., ktorý sa cítil tiež zaujatý a potom, čo vec predložil dňa 20. 05. 2005, napadla do senátu JUDr. K. G.. Aj táto sudkyňa predložila vec predsedovi súdu z dôvodu svojej zaujatosti.

Dňa 31. 05. 2005 vec napadla do senátu „8 C“ JUDr. M. B..

Mgr. E. Š. – VSÚ na Okresnom súde Lučenec urobila písomne právny rozbor veci 03. 11. 2005 (č. l. 761 – 762). Súd vyzval odporkyňu dňa 04. 11. 2005 (výzvu prevzala dňa 09. 11. 2005), aby oznámila v lehote 10 dní, či si realizáciu stavby „Rodinný dom vo V.“ v rozsahu špecifikácie prác, ktorá tvorí prílohu Zmluvy o dielo č. 6/92, účtovala do svojich nákladov v roku 1992 a neskôr, na aký účel dielo slúžilo – či tam prevádzkovala ambulanciu.

Právny zástupca odporkyne JUDr. J. V. dňa 15. 11. 2005 (č. l. 765) súdu oznámil, že v čase začiatku realizácie stavby išlo medzi účastníkmi konania o občianskoprávny vzťah. Navrhovateľ – stavebná firma realizoval dielo pre odporkyňu – fyzickú osobu na bývanie. Až v máji 2000 si odporkyňa k nehnuteľnosti zriadila ambulanciu.

Súd uznesením č. k. 17 C/82/05-766 zo dňa 13. 12. 2005 priznal znaleckú odmenu Ing. J. P..

Dňa 15. 12. 2005 bol účastníkom konania oznámený predpokladaný termín pojednávania v druhej polovici februára 2006.

Uznesením č. k. 17 C/82/05-774 zo dňa 12. 02. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 22. 02. 2006 súd vylúčil na samostatné konanie vzájomný návrh odporkyne na zaplatenie sumy 377 500,-- Sk. Už 01. 03. 2006 doručil právny zástupca odporkyne písomný nesúhlas s vylúčením vzájomného návrhu, ktorý odôvodnil (č. l. 776 – 777).

Na Okresnom súde Lučenec sa uskutočnilo prvé pojednávanie dňa 21. 03. 2006, na ňom súd vypočul znalca Ing. J. P. a spojil na spoločné konanie vzájomný návrh odporkyne s vecou sp. zn. 13 C/82/2005. Pojednávanie odročil na neurčito z dôvodu, aby odporkyňa v lehote 20 dní doručila špecifikáciu vzájomného návrhu v sume 377 500,– Sk v dvoch vyhotoveniach a v tej istej lehote mala odporkyňa doručiť svoje písomné stanovisko k znaleckému posudku Ing. J. P..

Dňa 05. 04. 2006 právny zástupca odporkyne doručil podanie, v ktorom špecifikoval vzájomný návrh odporkyne (č. l. 789), opakované prílohy č. l. 788 – 797 (vyjadrenie odporkyne k návrhu – už sa v spise nachádzalo, špecifikáciu vzájomného návrhu č. l. 784 – tiež bolo v spise a vyjadrenie odporkyne k znaleckému posudku, ktoré už bolo v spise).

Uznesením č. k. 17 C/82/05-798 zo dňa 20. 04. 2006 súd priznal znaleckú odmenu Ing. J. P..

Dňa 02. 06. 2006 oznámil právny zástupca odporkyne súdu, že správca konkurznej

podstaty JUDr. V. N. predložil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty. Žiadal, aby súd konečnú správu zadovážil a u správcu zistil, či trvá na návrhu.

Súd do spisu zažurnalizoval výpis z obchodného registra o navrhovateľovi a dňa 27. 06. 2006 požiadal Krajský súd v Banskej Bystrici o oznámenie, či je skončené konkurzné konanie vedené pod sp. zn. 25-24 K 325/00 Stavebná firma B. s. r. o., V.. Súd zistil, že konkurzné konanie nie je skončené a dňa 20. 06. 2006 uznesením schválil konečnú správu o speňažení majetku podstaty. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. 07. 2006.

Dňa 11. 08. 2006 súd požiadal právneho zástupcu navrhovateľa, aby doručil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty, oznámil ako bolo naložené s pohľadávkou voči odporkyni, pokiaľ sa týka konkurzného konania a oznámil, či trvá na návrhu. Právny zástupca navrhovateľa JUDr. V. Z. výzvu prevzal dňa 17. 08. 2006 a nereagoval na ňu.

Súd dňa 11. 08. 2006 požiadal aj Krajský súd v Banskej Bystrici o doručenie právoplatného uznesenia o speňažení majetku z podstaty. Uznesenie č. k. 25-24 K 325/00-402 zo dňa 20. 06. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 07. 2006 doručil krajský súd dňa 04. 09. 2006 (č. l. 809 – 810 spisu).

Na č. l. 812 spisu je žiadosť súdu zo dňa 03. 10. 2006 adresovaná JUDr. V. N., aby doručil konečnú správu a oznámil, či trvá na návrhu. Dňa 18. 10. 2006 JUDr. V. N. doručil súdu písomné podanie, v ktorom oznámil, že opatrením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 25-24 K 325/00 zo dňa 29. 05. 2006 mu súd udelil súhlas na vylúčenie pohľadávky voči dlžníkovi MUDr. I. P. a doručil konečnú správu o speňažení majetku z podstaty úpadcu, ktorá sa nachádza na č. l. 814 – 820 spisu.

Dňa 23. 10. 2006 súd požiadal právneho zástupcu navrhovateľa, aby v lehote 10 dní doručil opatrenie zo dňa 29. 05. 2006. Súdu ho doručil 07. 11. 2006 a nachádza sa na č. l. 826 spisu.

Súd vytýčil termín druhého pojednávania dňa 15. 02. 2007 na deň 28. 03. 2007 o 12.00 h. Termín bol dňa 27. 03. 2007 zrušený z rodinných dôvodov sudkyne a súd nariadil pojednávanie dňa 25. 04. 2007 o 12.30 h.

Dňa 27. 03. 2007 súd znovu vyzval právneho zástupcu odporkyne, aby doručil špecifikáciu návrhu, preto, lebo jednotlivé nároky ním uplatnené nezodpovedajú uplatnenej výške vzájomného návrhu (č. l. 832 spisu).

Právny zástupca odporkyne doručil písomné podanie k špecifikácii návrhu dňa

11. 04. 2007 (na č. l. 833 – 834 spisu), v ktorom tvrdí, že odporkyňa si uplatňuje vzájomných návrhom len sumu, akú si navrhovateľ uplatňuje voči nej návrhom na začatie konania.

Dňa 25. 04. 2007 sa pojednávanie neuskutočnilo, lebo po ukončení konkurzu zanikla funkcia správcu konkurznej podstaty a správca konkurznej podstaty JUDr. V. N. stratil právo disponovať s pohľadávkou, ktorá bola opatrením krajského súdu vylúčená zo súpisu podstaty. Právny zástupca navrhovateľa JUDr. V. Z. doručil uznesenie o zrušení konkurzu dňa 25. 04. 2007 (na č. l. 838 spisu) s tým, aby súd vyzval navrhovateľa Stavebná firma B. s. r. o., či chce ako navrhovateľ pokračovať v konaní.

Súd výzvou zo dňa 14. 06. 2007 vyzval navrhovateľa na oznámenie, či chce pokračovať ako navrhovateľ v konaní z dôvodu, že bol na neho zrušený konkurz uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 25-24 K 325/00-428. Výzvu prevzali dňa 18. 06. 2007 a nereagovali. Na vedomie bola doručená právnenému zástupcovi odporkyne 18. 06. 2007.

Dňa 23. 07. 2007 súd urgoval Stavebnú firmu B. s. r. o., aby pod hrozbou uloženia pokuty 5 000,- Sk v lehote 3 dní súdu oznámila, či chce ako navrhovateľ pokračovať v konaní.“

Ústavný súd zistil zo súdneho spisu rovnaké skutočnosti ako uviedla v prehľade úkonov zákonná sudkyňa.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 59/03), pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím, nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná (II. ÚS 157/02, I. ÚS 76/03). K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (napr. III. ÚS 127/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania je návrh a vzájomný návrh o zaplatenie finančnej čiastky z dôvodu nedodržania podmienok dojednaných v zmluve o dielo. Vzhľadom na to, že tento typ konania je bežnou súčasťou rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavný súd nehodnotí vec ako právne zložitú; určitá skutkovú zložitost' veci však vyplýva z potreby znaleckého dokazovania.

2. Ďalším kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky tohto súdneho konania. Ústavný súd nezistil v posudzovanom období také okolnosti, ktoré by mohli byť pričítané na ťarchu sťažovateľke.

3. Tretím kritériom, použitím ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v namietanom konaní, bol postup okresného súdu.

Vec bola okresnému súdu pridelená 5. mája 2005 po tom, ako mu bola prikázaná na konanie uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn.

14 NcC 14/05 zo 4. apríla 2005, pretože všetci sudcovia Okresného súdu Veľký Krtíš boli vylúčení z jej prerokovania a rozhodovania. V priebehu mesiaca máj 2005 piati sudcovia okresného súdu, ktorým bola vec pridelená, oznámili predsedovi okresného súdu dôvody svojej zaujatosti. Prvý úkon urobil okresný súd 4. novembra 2005, keď vyzval sťažovateľku, aby oznámila, či účtovala realizáciu stavby ako svoje náklady. V ďalšom období okresný súd 21. marca 2006 uskutočnil pojednávanie a následne bola jeho činnosť zameraná na zistenie, ako bolo v konkurze na majetok úpadcu – žalobcu v posudzovanom konaní naložené s pohľadávkou voči sťažovateľke.

Keď okresný súd zistil, že krajský súd udelil správcovi konkurznej podstaty súhlas na vylúčenie pohľadávky voči sťažovateľke zo súpisu podstaty (7. novembra 2006 právny zástupca správcu konkurznej podstaty doručil príslušné opatrenie), nariadil vo veci pojednávanie (na 28. marec 2007, neskôr bol termín zmenený na 25. apríl 2007), na ktoré však nepredvolal navrhovateľa, ale právneho zástupcu správcu konkurznej podstaty. Tento úkon preto ústavný súd nemôže hodnotiť ako efektívny, ktorý by účelne smeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky.

Ústavný súd zistil, že okresný súd bol v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 päť mesiacov nečinný a neefektívnym postupom, keď na pojednávanie nepredvolal účastníka konania, spôsobil predĺženie konania o viac ako dva mesiace (počítajúc predĺženie od nariadenia pojednávania 15. februára 2007 do termínu pojednávania 25. apríla 2007).

Podľa judikatúry ústavného súdu ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 20/04, II. ÚS 193/05).

Ústavný súd pri posudzovaní postupu okresného súdu vzal do úvahy aj tú skutočnosť, že zistené obdobie nečinnosti spadá do počiatkovej fázy jeho konania v tejto veci a súvisí so študovaním spisu, a preto vzhľadom na uvedenú judikatúru dospel k záveru, že zistené prietahy v postupe okresného súdu nedosahujú intenzitu zbytočných prietahov.

Ak ústavný súd zistí, že sa postup všeobecného súdu nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 63/05).

Ústavný súd preto rozhodol, že základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 82/2005 porušené nebolo.

Pretože priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy viazané na vyhovenie s'ťažnosti, ústavný súd sa žiadosťou s'ťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nezaoberal. Vzhľadom na výsledok konania sa ústavný súd nezaoberal ani nárokom na náhradu trov konania pred ústavným súdom (podobne napr. II. ÚS 214/03, IV. ÚS 244/04).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2007